

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 19/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 annetun lain muuttamisesta (HE 116/2006 vp).

Lakialoiteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

— LA 54/2005 vp: Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta Kainuun maakunnassa vuosina 2005—2009 annetun lain muuttamisesta (Lauri Kähkönen /sd ym.), joka on lähetetty valiokuntaan käsiteltäväksi 2.6.2005.

— LA 93/2005 vp: Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta Kainuun maakunnassa vuosina 2005—2009 annetun lain muuttamisesta (Jari Vilen /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan käsiteltäväksi 5.10.2005.

— LA 79/2006 vp: Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 annetun lain 3 ja 7 §:n muuttamisesta (Esko-Juhani Tennilä /vas), joka on lähetetty valiokuntaan käsiteltäväksi 28.9.2006.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Auli Valli-Lintu, sisäasiainministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- aluesuunnittelupäällikkö Kari Pakarinen, Suomen Kuntaliitto.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Lieksan kaupunki
- Juuan kunta
- Ilomantsin kunta
- Nurmeksens kaupunki.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 annetun

lain soveltamisalaa siten, että maksuvapautusta sovellettaisiin myös työnantajaan, jolla on kiinteä toimipaikka Ilomantsin tai Juuan kunnassa,

Lieksan tai Nurmeksen kaupungissa taikka Rautavaaran tai Valtimon kunnassa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2007 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä tammikuuta 2007. Lakia sovellettaisiin ehdotetussa muodossa ensimmäisen kerran tammikuussa 2007 maksettujen palkkojen perusteella määräytyvään helmikuussa 2007 suoritettavaan sosiaaliturvamaksuun.

Lakialoite LA 54/2005 vp

Lakialoitteessa ehdotetaan laajennettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta Kainuun maakunnassa vuosina 2005—2009 annetun lain soveltamisalaa siten, että maksuvapautusta sovellettaisiin myös työnantajaan, jolla on kiinteä toimipaikka Lieksan kaupungissa, Nurmeksen kaupungissa, Ilomantsin kunnassa tai Valtimon kunnassa.

Lakialoite LA 93/2005 vp

Lakialoitteessa ehdotetaan laajennettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta Kainuun maakunnassa vuosina 2005—2009 annetun lain soveltamisalaa siten, että maksuvapautusta sovellettaisiin myös työnantajaan, jolla on kiinteä toimipaikka Enontekiön kunnassa, Inarin kunnassa, Kemijärven kaupungissa, Kittilän kunnassa, Kolarin kunnassa, Muonion kunnassa, Pelkosenniemen kunnassa, Pellon kunnassa, Posion kunnassa, Sallan kunnassa, Savukosken kunnassa, Sodankylän kunnassa, Utsjoen kunnassa tai Ylitornion kunnassa.

Lakialoite LA 79/2006 vp

Lakialoitteessa ehdotetaan laajennettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta Kainuun maakunnassa vuosina 2005—2009 annetun lain soveltamisalaa siten, että maksuvapautusta sovellettaisiin myös työnantajaan, jolla on kiinteä toimipaikka Tervolan kunnassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 (1200/2002) on voimassa laissa luetelluissa Lapin läänissä sijaitsevilla kunnilla ja niin sanotuissa A-saaristokunnissa. Lakia on muutettu vuonna 2005, jolloin sen voimassaoloaika on jatkettu vuodesta 2006 vuoteen 2009. Samalla lain soveltamisalaa on laajennettu koskemaan yksityisten työnantajien ja valtion liikelaitosten lisäksi myös kuntia ja kuntayhtymiä sekä evankelis-luterilaista kirkkoa, sen seurakuntaa ja seurakuntayhtymää sekä edelleen ortodoksista kirkkokuntaa ja sen seurakuntaa.

Vastaava sosiaaliturvamuksija koskeva kokeilu vuosina 2005—2009 on käynnistetty Kainuun maakunnan kunnissa lailla 1094/2004.

Käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen sisältyvä työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisen soveltamisalan laajennus on osa

määräaikaista kokeilua, jonka tavoitteena on saada kokemuksia maksuvapautuksen vaikutuksista työllisyyteen ja työnantajien työllistämisedellytyksiin.

Pielisen Karjalan seutukunta kuuluu Kehys-Kainuun, Tornionlaakson ja Itä-Lapin lisäksi niihin seutukuntiin, jotka menettävät tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan suhteellisesti eniten väestöä vuoteen 2020 mennessä.

Väestöennusteen mukaan Pielisen Karjalan seutukuntaan kuuluvien kuntien väestö vähenee vuoteen 2020 mennessä 18,9 prosenttia sekä seutukuntaan rajoittuvien Rautavaaran kunnan 19,7 prosenttia ja Ilomantsin kunnan väestö 18,6 prosenttia. Näiden kuntien väestökehitys on verrattavissa muiden kokeilukuntien väestökehitykseen. Väestön väheneminen johtuu luonnollisen väestönkasvun vähyydestä ja muutto- liikkeestä.

Maksuvapautuksen laajentamisella arvioidaan olevan myönteisiä vaikutuksia Pielisen Karjalan seutukunnassa sekä Rautavaarassa ja Ilomantsissa olevien yritysten kilpailuasemaan ja työllistämisedellytyksiin. Yritystoiminnan tukemisella arvioidaan puolestaan olevan vaikutuksia väestön muuttoliikkeeseen.

Kokeilusta tehdyn aiemman arvioinnin perusteella maksuvapautuksen piiriin kuuluvat työnantajat ovat pääosin pieniä alle kymmenen henkilöä työllistäviä yrityksiä.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä, saamansa selvityksen perusteella ja viitaten kokeilua koskeviin aiempiin mietintöihinsä (HaVM 11/2002 vp — HE 120/2002 vp; HaVM 18/2004 vp — HE 144/2004 vp; HaVM 22/2005 vp — HE 170/2005 vp) valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä hallituksen esityksen mukaisessa muodossa. Samalla valiokunta toteaa, että lakialoitteen LA 54/2005 vp pääasiallinen tarkoitus saavute-

taan hallituksen esitykseen sisältyvällä lakiehdotuksella.

Koska valiokunta on päättänyt puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana, valiokunta ehdottaa, että lakialoitteisiin LA 54/2005 vp, LA 93/2005 vp ja LA 79/2006 vp sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että lakialoitteisiin LA 54/2005 vp, LA 93/2005 vp ja LA 79/2006 vp sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Väistö /kesk
vpj. Veijo Puhjo /vas
jäs. Janina Andersson /vihr
Nils-Anders Granvik /r
Lasse Hautala /kesk
Rakel Hiltunen /sd
Hannu Hoskonen /kesk
Esko Kurvinen /kok

Lauri Kähkönen /sd
Kari Kärkkäinen /kd
Heli Paasio /sd
Mauri Salo /kesk
Satu Taiveaho /sd
Ahti Vielma /kok
Tuula Väättäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.

VASTALAUSE

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 116/2006 vp ehdotetaan laajennettavaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamisesta eräissä kunnissa vuosina 2003—2009 annetun lain soveltamisalaa siten, että myös kuudessa Itä-Suomen läänin kunnassa kiinteää toimipaikkaa pitävät työnantajat voisivat saada vastaavan vapautuksen sosiaaliturvamaksusta.

Työnantajan vapauttaminen sosiaaliturvamaksusta on ollut voimassa olevan lain mukaan mahdollista muun muassa 14 Lapin kunnan alueella. Jostain syystä Tervolan kunta on jäänyt pois Lapin lääniin ja eräisiin saaristokuntiin kohdistetusta maksuvapautuskokeilusta, vaikka Tervolan kunnalla on kaikki perusteet työttömyys- ja työpaikkakehityskin huomioon ottaen olla mukana kokeilussa.

Hallintovaliokunnan olisikin tullut mietintöä tehdessään ottaa mukaan maksuvapautuskokeilun piiriin LA 79/2006 vp:n mukaisesti myös Tervolan kunnassa kiinteää toimipaikkaa pitävät työnantajat.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitasi 3 § muutettuna seuraavasti:

3 §

Tätä lakia sovelletaan 1 §:ssä tarkoitettuun työnantajaan, jolla on tuloverolain (1535/1992) 13 a §:ssä tarkoitettu kiinteä toimipaikka jossa-kin seuraavista kunnista (*kokeilualue*):

1) Lapin lääni: Enontekiö, Inari, Kemijärvi, Kittilä, Kolari, Muonio, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Salla, Savukoski, Sodankylä, *Tervola*, Utsjoki tai Ylitornio;

(2—4 kohta kuten HaVM)

(2 mom. kuten HaVM)

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 2006

Veijo Puhjo /vas
Esko Kurvinen /kok

Ahti Vielma /kok
Kari Kärkkäinen /kd